

UiT Norges arktiske universitet

Utvikling av overvekt og fedme fra tidlig barndom til ungdomsalder.

Folkehelsekonferansen 2023

Elin Evensen

Førsteamanuensis

Institutt for helse- og omsorgsfag, UiT

Medforfattere: professor Guri Skeie, professor Nina Emaus

Forekomsten av overvekt og fedme blant barn og unge har økt

- **Bekymring er knyttet til framtidig helserisiko**
- Blant annet:
 - hjerte-/kar sykdom
 - diabetes
 - kreft
 - muskel-/skjelettplager
 - psykiske helseplager

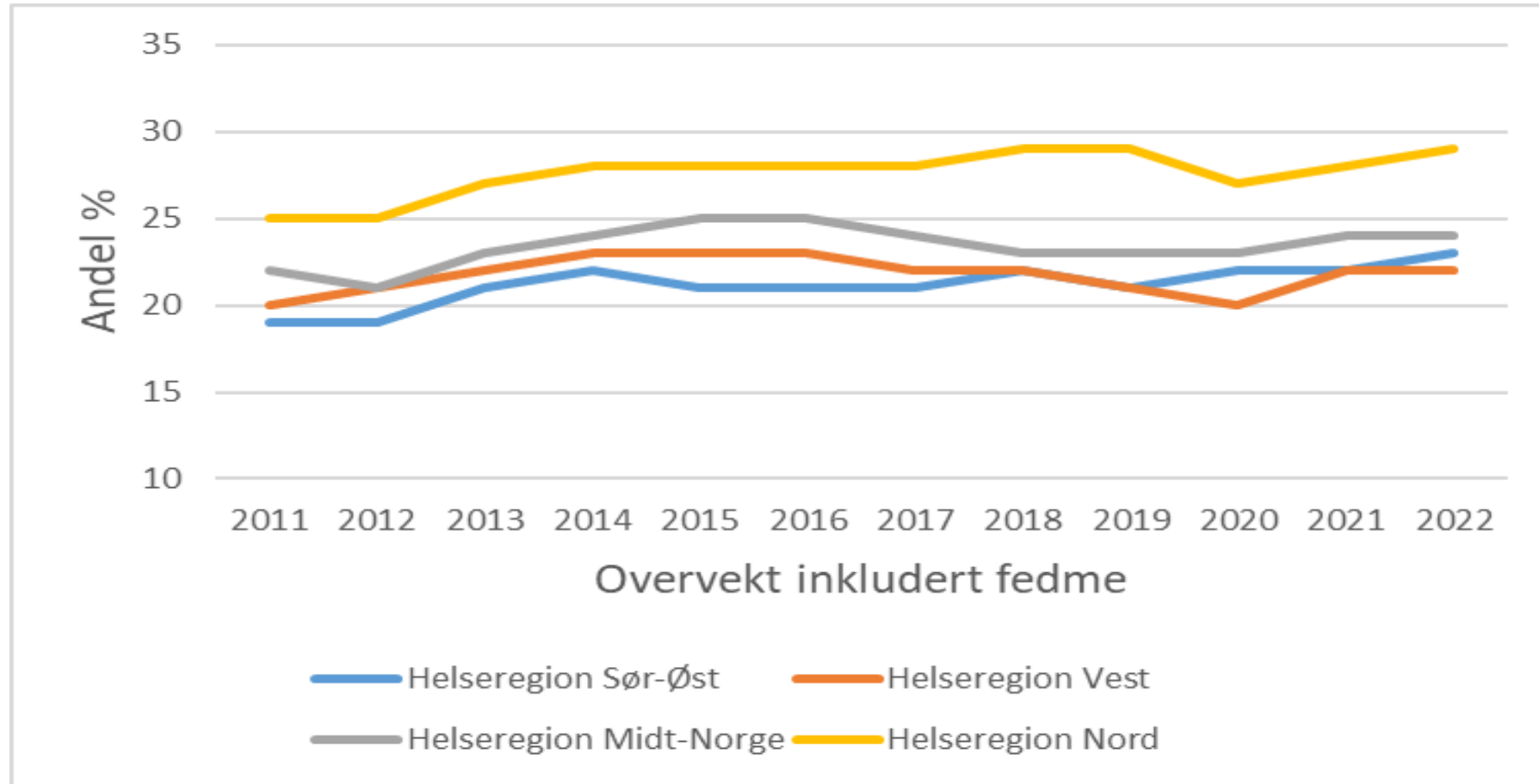
Referanser:

World Health Organization: Obesity and overweight fact sheet, 2018

World Health Organization: Report on science and evidence for ending childhood obesity, 2016

Illustrasjon: www.Mostphotos.com

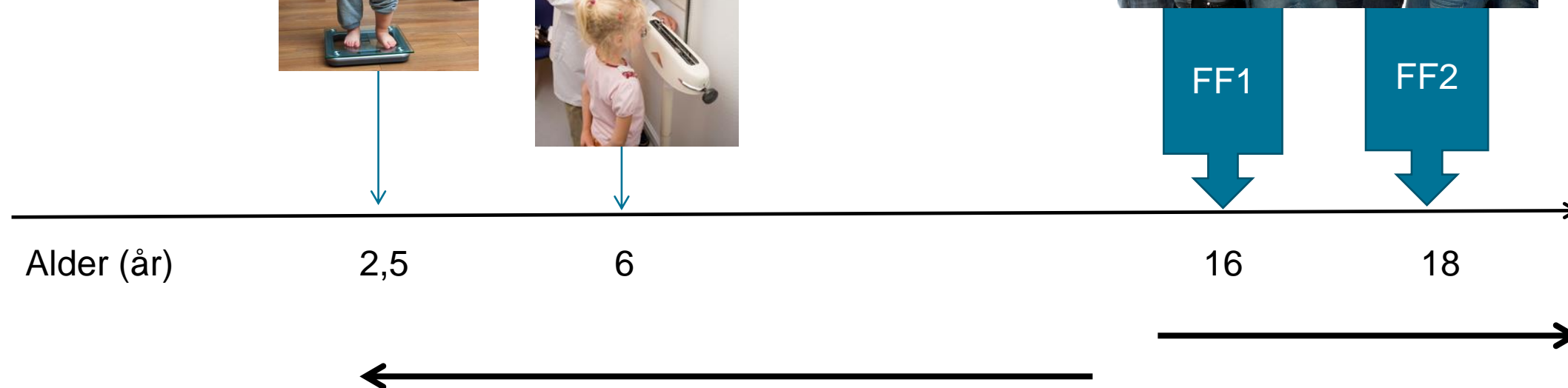
Geografiske forskjeller blant barn og unge

Andel 17-åringer (gutter og jenter) med overvekt/fedme etter helseregion 2011-2022

• Kilde: Norgeshelsa/Vernepliktsverket

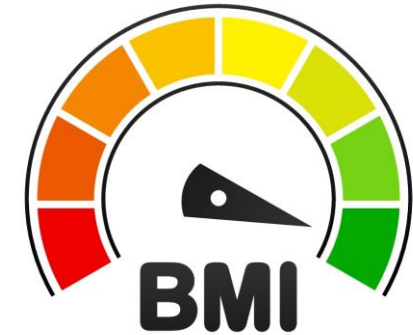
Data fra Fit Futures (FF) kohorten

- Lengde/høyde og vekt
- Helsestasjonsjournaler

Fit Futures 1 og 2

Kroppsmasseindeks (KMI) og overvekt og fedme hos barn og unge

- KMI kategorier jfr. International Obesity Task Force (IOTF):

• iso-KMI <18.5:	Undervekt
• iso-KMI 18.5-<25:	Normalvekt
• iso-KMI \geq 25-<30:	Overvekt
• iso-KMI \geq 30:	Fedme

- Iso-KMI \geq 27: alvorlig overvekt/fedme

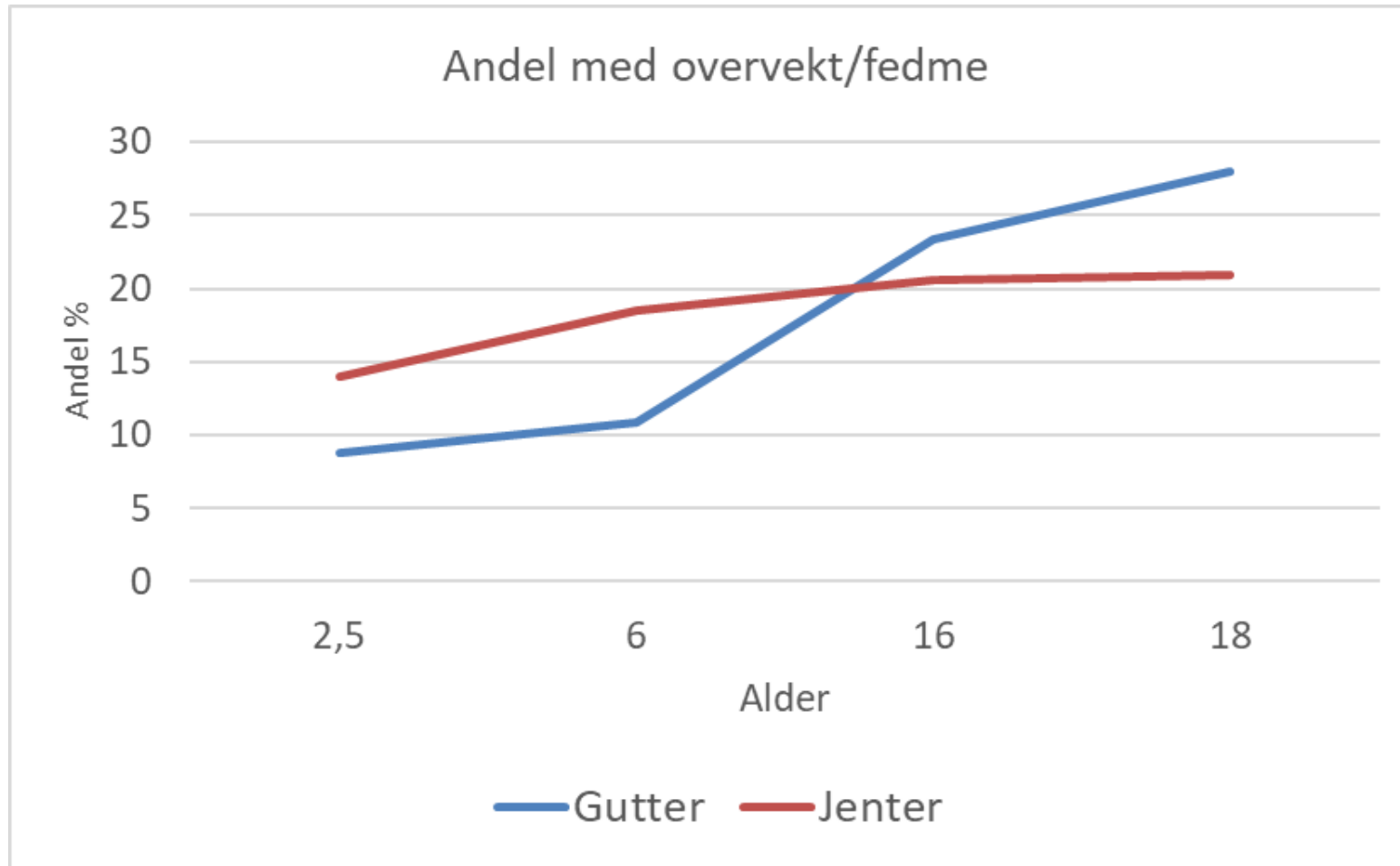
Referanser:

Cole TJ, Lobstein T. 2012

<https://www.worldobesity.org/about/about-obesity/obesity-classification>

Illustrasjoner: www.Mostphotos.com

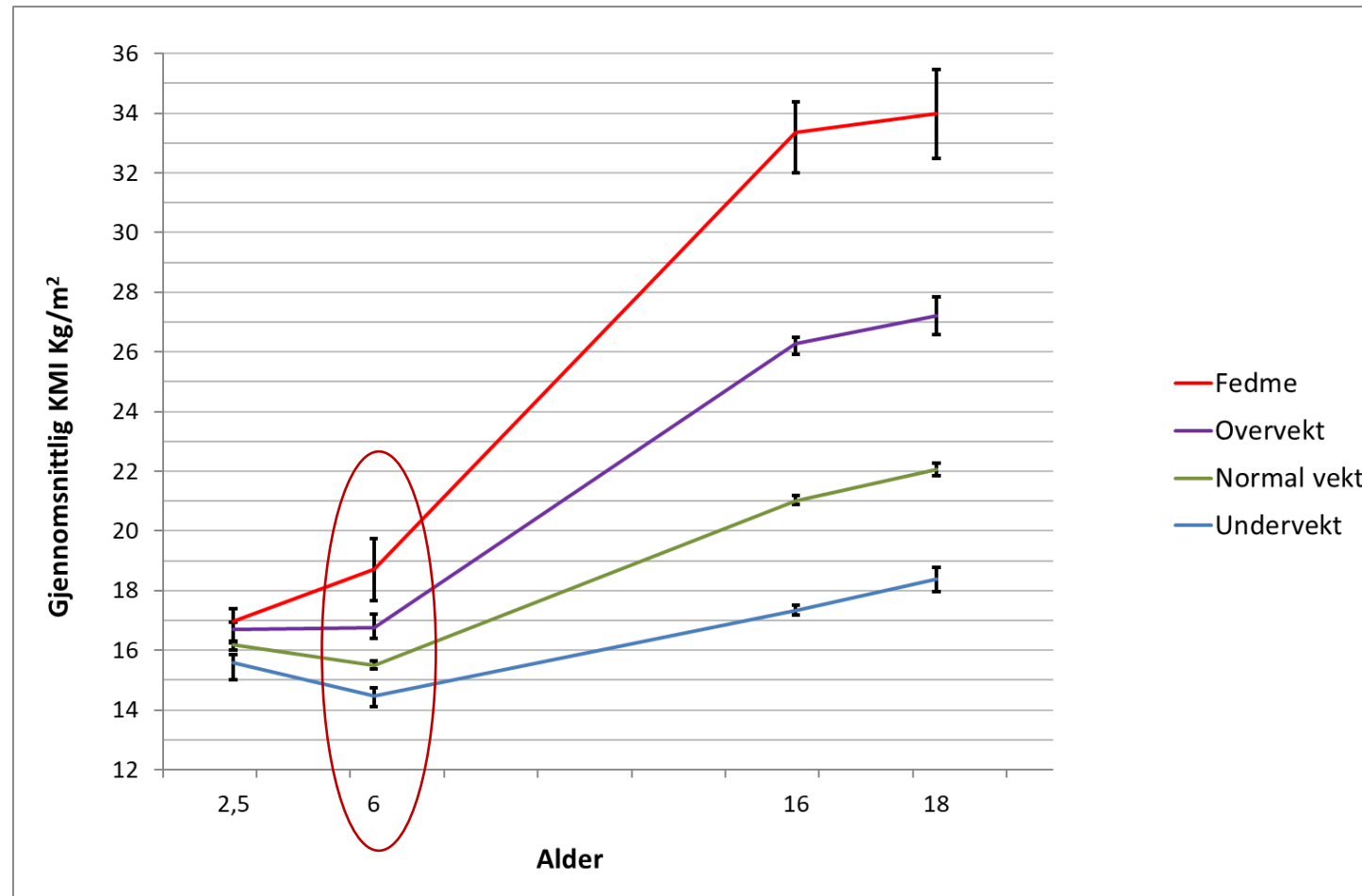
Forekomsten av overvekt og fedme økte med alderen

n= 961
n 18 år = 659

Referanse: Evensen E, et al. The relation between birthweight, childhood body mass index, and overweight and obesity in late adolescence: a longitudinal cohort study from Norway, The Tromsø Study, Fit Futures. BMJ Open. 2017

Overvekt og fedme ved 2,5 og 6 års alder var assosiert med fortsatt høy KMI ved 16 og 18 år

n= 961
n 18 år = 659

Odds ratio for overvekt/fedme ved 16-18 års alder

Alder/KMI-kategori	Odds ratio (95% KI)*
2,5 års alder	
Normal vekt	1,0 (referanse)
Lett overvekt (KMI 25-26.9 kg/m ²)	1,9 (1,1 – 3,3)
Alvorlig overvekt (KMI ≥ 27 kg/m ²)	3,0 (1,5 – 6,2)
6-års alder	
Normal vekt	1,0 (referanse)
Lett overvekt (KMI 25-26.9 kg/m ²)	5,0 (2,8 – 8,7)
Alvorlig overvekt (KMI ≥ 27 kg/m ²)	11,5 (6,6 – 19,9)

* Analysert med GEE:Generalised estimating equations; KI: konfidens intervall

Referanse: Evensen E, et al. The relation between birthweight, childhood body mass index, and overweight and obesity in late adolescence: a longitudinal cohort study from Norway, The Tromsø Study, Fit Futures. BMJ Open. 2017

Et mønster etableres tidlig

- Barn med høy risiko for vedvarende overvekt og fedme kan identifiseres før skolealder
- Behov for hjelp til familien
 - fra småbarnsalder
 - skolealder/ungdomsalder
- Bruke skjønn ved vurdering av KMI hos hvert enkelt barn

Alle løfter alle – et raust og robust samfunn

- Et fedmefremkallende samfunn
- Primærforebyggende tiltak er viktig!
- Mer fokus på samfunn og miljøfaktorer
- Utjevne geografiske og sosiale forskjeller